

Nuo Redakcijos ir Administracijos.

Šiuomi pranešame savo skaitytojams ir bendradarbiams, jog nuo 1-mos Spalnio (October) šių metų, „Vienybės Lietuvninkų“ redakcija ir administracija persikelia į Brooklyną, N. Y. Todėl nuo tos dienos, meldžiame visą korespondenciją adresuoti šiaip:

J. J. PAUKŠTIS & CO.
120--124 Grand str.
Brooklyn, N. Y.

Šiaip jau spaudos, laivakorėjų agentūros, pinigų siuntimo ir t.t. reikalų, skyrius pasilieka po senuoju adresu.

PERŽVALGA.

— „Žarijos“ 8-ame N. randame trumpą pranešimą, apie užsieny (Krokuvoje) atsibuvusį Lietuvos socialdemokratų susivaižavimą. Mums įdomu žinoti tiksliai pačius nutarimus, apie kuriuos tik tiek tęsai paminėta: „Rinkimuose dūmon nutarta dalyvauti. Sulyg politiškujų reikalavimų nutarta kovoti už politiškąją Lietuvos autonomiją su seimu Vilniuj. Žemės klausime priimta konfiskacija (atėmimas) valdžios, caro rūmų, caro giminės, bažnyčių, vienuolynų (kleštorių) cerkvių ir dvarininkų žemės. Atimtąją žemę sutvarkyti pavedama autonomiškajam seimui, išrinktam visuotinu, lygum, slaptu ir tiesiu balsavimu“. — Lietuvos biurokratėlius tokia žinia pavaišino, kaip ubagas nusususį margį. — „Žarijos“ tą numerį ir „Vilniaus Žinių“ N. 127 už perspauzdinimą, kuogreičiausiai išėmė iš gyvųjų skaičiaus — paprastai sakant: konfiskavo.

— „Žarija“ 9-ame N. šiaip rašo apie Lietuvos vargonin-

kų susivaižavimus: „Rugp. 21 d. Kaune buvo susivaižavę apie 100 Lietuvos vargonininkų savo reikalų svarstyty. Susivaižavusieji tuojau buvo paimti kunigų globon. Patsai susivaižavimas neilgai truko, kalbų ir ginčių buvo mažai; dvasiškieji globėjai nemėgsta, kad jiems kas prieštarautų, tai pagal jų dudelės viskas ir ėjo... Nutarta įsteigti sąjungą, kuri tarp kito ko rupintųsi vargonininkų būvio pagerinimu. Čia pat ji apturėjo ir krikštą, pasivadinusį šv. Šv. Gregoriaus Vargonininkų Draugija“. — Toks pat vargonininkų susirinkimas buvo ir Marijampolyj (Suv. gub.) rugp. 28 d., kur irgi kunigams vadovaujant, buvo sutverta sąjunga, kuri prisidėjo prie Kaune įsikurusios „Šv. Gregoriaus Draugijos“. — „Žarija“ abejoja begu bus grūdų iš tų šiaudų-rašo: „Klausimas tiksliai, ar tos vargonininkų sąjungos padės jiems savo buitį pagerinti: juk kunigo ir vargonininko reikalai griežtai priešingi, o minėtosios sąjungos kaip tiksliai kunigų globėjamos“.

— „Vilniaus Žiniose“ (N. 125) yra apskelbta įsikurimas naujos visuomeniškos draugijos — „Lietuvių Dailės Draugija“. To dienraščio 128-ame N. perspauzdina pradžią minėtos draugijos įstatų, kuriuose perskaitome, jog „L. D. D.“ tikslai busę šie: 1) plėtoti ir lavinti lietuvių dailę; 2) vienyti ir artinti visų dailės šakų artistus; 3) teikti medžiagiškąją ir doriškąją pagalbą artistams ir dailininkams, ypač tiems, kurie nori lavintis savo specijališkumuose; 4) lavinti dailės skonį tarp Lietuvos žmonių; 5) rinkti dailės darbus įvairiuose žmonių tvermės apsireiškimuose. — Įsteigėjai šie: A. Žmuidzinavyčius, M. Čarlianis, P. Rymša ir J. Vileišis.

— Caro valdžia duosniai at-

pui už jo laižymą valdžios letenų revoliucijos laikuose: apskundė popiežiui, kad Roppas esąs žmonių buntaučiku, platinotoju tamsybės ir (kokia melė!) persekiotoju lietuvių. Pati valdžia tiesiog nenori Roppo prašalint, tai reikalauja, kad pats popiežius jį iš Vilniaus iškeltų. — Kaip dailiai moka valdžia zarstyt žarijas su svetimoms rieškučiomis, — ir kaip ji narsiai paspiria šalin savo neberekalinguosius pakalikus!

— „Vil. Ž.“ praneša, kad lietuvių pirmieji grupos jau susiorganizavę rinkimams į dūmą ir išrinkę tam tikrą komitetą. Kitur, pietiniuose Rusijos kraštuose irgi susidarę tokie pirmieji komitetai, kurie ir žydai prisideda. Tų komitetų tikslas — duot 3-čiai dūmai atrią valdžiai opoziciją.

— Vilniaus kalėjime sėdi daktaras J. Brundza, — sėdi, serga ir laukia karo teismo. Jį kaltina už: kurstyimą žmonių nemokėti mokerčius, nestoti kareivijon ir už prigulėjimą prie liet. socialdem. sąvalkų organizacijos. Grumoja tam geram žmogui keletas metų katorgos.

— Rašo „Liet. Kurjeras“, kad spaudos komiteto paliepiu policija sukonfiskavo 127 tą N „Vilniaus Žinių“. Ir už ką — užtai, kad paminėjo apie Lietuvos socialdemokratų susivaižavimą, neseniai atsibuvusį Kriukovoje! Taigi Rusijos spaudai baigiama rakinti žandai: jau ne vien ką nevalia skelbti pažangesnes idėjas, bet dar ir paprastas žinias visuo menei informuot uždrausta. Nebereikia didesnio absurdo. Ir kada pakvaišę Rusijos čionovnikai spiria liaudį į kampaną, plėšia nustvėrę už gerklę paskutines laisvės iš liaudies krutinės, tai varu veržiasi mintį, kad biurokratijos patrakimo ligai nėra kitokių vaistų, kaip visuotinas ginkluotas sukilimas. Vaistai, teisybė, labai aitrūs ir kartūs, bet — argi turi istorija kitokius?

Iš Lietuvos.

Seirijai (Sėinų p. Suv. g.). *Knygynėliai*. Savaitė tam atgal čia tapo įtaisytas Seirijų „Žiburio“ filijos (skyriaus) knygynėlis, kuriame knygų yra apie pora šimtų; kad geros butų knygos, tai tuotarpu užtektų, bet daugelis yra tokių, kurios netik nelavina žmogaus proto, bet dar jį migdo. Teip pusė knygų, ar gal ir daugiau apie kokius ten „cicilistus“. Užtai gi, ačiu platinimui tokio „apšvietimo“, nestebėtina, kad pas mus žmonės niekadose nešneka nė apie Dūmą, nė apie baurius biurokratų darbus, nė apie prispaudimą, kurį kentėjo ir dabar tebekenčia ir tt. atzagariai, mūsų žmonės šneka, kad jiems gerai gyventi ir jie nenori jokių permainų. Teipogi mūsų „intelligentai“ tamsūs. Raštinės „ponai“ — lietuviai šnekasi tarpu savęs lenkiškai, mokytojas teipogi tokis lenkas, kaip ir raštinės „ponai“.

Tik vienas kunigas B. dar šiek tiek rupinasi apie žmonių susipratimą. Visiems gi kiškiams tai daugiau niekas nerūpi, kaip tik prisigrusti kišenės.

Seredžius (Kauno p.) Rugpiučio 5 d. buvo atliktas lietuvių vakaras, kurį įrengė Kauno draugija „Daina“. Pelnas nuo to vakaro buvo skiriamas „Žiburėlio“ naudai. Vakaras turėjo buti Belvedero dvare, kur žmonės ir pradėjo rinktis jau no 4 valandos. Daugelis susirinkusiųjų suvėjo į bufetą, kur vakaro belaudami pasigėrė ir paskui per visą vakarą darė baisiai didelę betvarkę ir triukšmą. Iš to, žinoma, daugelis pasipiktino ir nei vakaro galo nelaukdami išėjo. Taigi vieton naudos vakaras tik pragaištį atnešė. Sis atsitikimas turėtų buti pavyzdžiu tiems, kurie vakarus taiso: per vakarą neturėtų buti gėrymų.

Girdiškiiai (Raseinių pav.). Liepos 29 d. Bijotų palivarke, vietoje, kur stovi garsus visoje Lietuvoje žuolas Baublys su Baubliuku, susivaziavo ne mažai žmonių, idant bendrai ir gražiai pasilinksmitų.

Iš Eržvilkos buvo pakviestas choras, kuris vedamas S. Batorio puikiai padainavo daugybę visokių dainų ir tikrai papuošė tą susirinkimą. Ant rytojaus tas choras, saulei tekant, sustojęs prie Baublio, puikiai padainavo „Lietuva tėvynė mūsų“, paskui-gi buvo nuimta fotografija Baublio sykiu su dainininkais.

Zubiškių sodziuje (Ukm. pav., Švedasų v.). Liepos 28 d. kilo gaisras, kuris sunaikino daug triobų. Nukentėjo penki ukinininkai. Padegėliai liko baidami skurde, nes kairie jų tik ką buvo baigę vežti rugius, kurie, žinoma per gaisrą ir supleskėjo.

Tverai (Telšių p.). Mūsų miestelyje yra vienuolika sankrovų, dvi alinės ir monopolis. Girtuoklystė prasiplatinusi, iš jos-gi, kaip paprastai išeina daug negražių darbų. Žmonių tamsumas didelis.

Tveruose nėra krasos skyriaus, dėl tos priežasties labai neparanku mums, tveriečiams, gauti laikraščius ir laiškus, nes dažnai jie žuna svetimose rankose. Kiti-gi tamsūs nedorėliai pagriebę, keno nors „Lietuvos Ukininką“ neša pas kleboną skūsti, tas-gi paskui skaitantį žmogelį išbara ir draudžia skaityti „L. Ukininką“ ir šiaip knygeles.

Gelažiai (Panevėžio pav.). Miestelis nedidelis, daugiausia žydų apgyventas Miestelyje yra monopolis, kuris kas mėnesį degtinės parduoda už 500 rublių, taigi per metus į 6000 privaro pelno. Beto yra dar keli slaptūs „monopoliai“, kur irgi žmonių daugybė prisigruda, sodžių gi vaikinai, neturėdami

degtinei pinigų, dažnai vagia iš namų visokius daiktus ir paskui neša į tuos paslaptus monopolius parduotų. Pešty-nės esti kas nedėdienį. Laikraščių pareina „Liet. Ukininko“ ir „Žarijos“ po 4 numerius. Žmonės neskaitantieji laikraščių ir apie busiančiąją Dumą nieko nežino, bet pasakoja visokius nebutus daiktus.

Slabada (Seinų p. Šuv. g.). *Aludės.* Į 30 vyrų susior-ganizavusiųjų (susivienijusiųjų), kartą per atlaidus apskelbė boikotą aludėms, bet dėl štokos susipratimo padarė sau tik gėdą — mat patys pradėjo gerti. Vyrų rodo laikas jau butų susiprasti.

Sventazeris (Seinų p. Šuv. g.). Sudegus Mikyčių kaimui, kiti manė, kad Mikyčių valstiečiai išsiskirstys į vienasėdžius (kolonijas). Bet kur tau... Menkai kas ir šnekejo apie išsiskirstymą.

„Liet. Ukininkas“.

Barzdai (Tamošbud. vals. Senapilės pav.). Ukininkas Dovidaitis buvo nusipirkęs rugiams pauti mašiną. Keli tamsūs, nesusipratę darbininkai sumanė ją sugadinti: mat, dėl jos, galvojo jie, nebegausią darbo. Išėmę iš akėčių visus akėčvirbalus, jie sukaišiojo juos į nepiautąją pievą ir rugius, manė tokiu būdu sulaužysią mašiną, bet ji surinko visus akėčvirbalus, nė kiek ne nukentėjusi. Negražus tai darbas. Reikia atminti, kad susipratusiųjų darbininkų kovos įrankis ne užmačios, bet tik vienijimaisi, streikai, boikotas.

Joniškis (Šiaulių pav.). *Policijos varžytinės.* Mūsų pristovas gana uoliai pildo savo priedermes, bet jį dar stengiasi perviršyti urėdninkas. Tarp jų kurį laiką ėjo varžytinės už pirmenybę. Urėdninkas tikėdamasis gauti meda-

liuką, per savo trumpą viešpatavimo laiką (kokius 3—4 mėnesius) surašė apie 90 protokolų. Pristavas-gi sumanė jį prašalinti iš vietos: ir urėdninkas buvo atstatytas: sako, bukas apskūstas buvęs, kaipo revo liucijonierius. Urėdninkas tečiaus vilties nenustoja vėl atgauti senąją vietą ir dargi sava joja „suėdęs“ pristovą, jo vietą apgyventi.

Žagarė (Šiaulių pav.). Liepos mėnesį Žagarės apylenkėje vidudienį kelių giukluotų vyrų buvo apiplėšti monopoliai Šakynoje (10 rub.), Vegerėje (šimtas su viršum rubl.) ir Alkiškių protestantų kunigas (25 rb.). Vienas tų plėšikų suimtas Žagarėje. Žagarės „nadziratelis“ po tų plėšimų vieną naktį iškrėtė visą miestelį ir ypatingai kamantinėjo tuos, kurie tam kartui neturi kokio nuolatinio užsiėmimo.

Pabaigoje liepos mėnesį Nariškino dvare buvo apsilankęs koks vaikinys pamokyti darbininkų kaip reikia savo padėjimas pagerinti. Kazinkas pranešė policijai, kuri kaip širšės įgelta ėmė laistyti po palivarkus, tyrinėdama apie apsilankiusį vaikiną. Tuojau nakčia iškrėtė ir suėmė Mintaujos gimnazijos mokinį Pranciškų Kvederą ir išlaikė jį pusę dienos policijoje, bet sušauktieji darbininkai nepripažino jo. Tuokart suėmė mokinį Marcinkų ir dar kelis vaikinų iš Žagarės miestelio, bet visi jų darbininkai nepripažino. „Nadziratelis“ iš kailio nūrėsi, bejieskodamas anot jo „žuliko“, bet nieko nelaimėjo. Žmogus savo uolurau begalo stengiasi įsiteikti ponui ir vyriausybei, tik jam Žagarėje nevyksta. Sako, Ukmergėje buvant, jam sekėsis geriau. Tenai sujudimų metu net galva buvus jam perskelta.

Žarėnai (Telšių p.). Vie-

no dvaro ukveizda (kamiso-rius), truputį jau metęs burnelę, pavadino sargybinius „pašunokais“. Tie pranešė tuojaus Telšių ispraunkui, ir dabar pradėta dėlto tardymas: reikia, žinoma, užstoti vyriausybei už savo tarnus ir neduoti taip niekinti augštaus valdžios vardo.

„Žarija“.

Kaunas. Liepos 31 d. ėia įvyko susivaziavimas kelių dešimtų kunigų ir keliolikos svietišku inteligentų. Susirinkimas buvo „Dainos“ salėje. Išpradžios buvo kalbama apie apšvietimo draugijos „Saulė“ reikalus, bet pamačius, kad nėra reikalingo draugijos narių skaičiaus, susirinkimas apgarsiata tik privatišku pasikalbėjimu. „Saulės“ reikalams buvo surinkta lig 50 rub. aukų.

Svarbiausia buvo tai pasikalbėjimas apie leidimą naujai sumanyta laikraščio „Viltis“. Kun. Tumas papasakojo apie „Vilniaus Žinių“ ir jų redakcijos stovį. P. Smetona perskaitė referatą apie principus (pamatus), kurių laikysis naujas laikraštis. Naujo laikraščio tikslas lietuvių tautos, ypač liaudies kultūros kėlimas. Kėlias prie to tikslo — tautiškumo ir demokratiškumo idėjos. Aiškiau sakant naujas laikraštis užsiims pažinimu Lietuvos tautiško, politiško, ekonomiško, padėjimo, ir reikalų, skleis tautišku ir politišku teisių, supratimą ir rupinsis ekonomiškos liaudies gerovės pakelimu. Dėlto tik abelnai nupiešto laikraščio „programa“ buvo pakilę gana žingėdūs gūčiai. Kai-kurie, kaip d-ras Stonkus, dėlei pabrėžimo tautiškumo ir demokratiškumo principų, prirodinėjo, kad naujas laikraštis tiesiok busias tautiškujų demokratų partijos organu, o klausimas esar visi sumanytojai tai partijai priklausą. Kai-kurie kunigai, kaip Vizbaras ir Alekna

reikalavo, kad būtų teip-pat pabrėžtas ir krikščioniškumo principas kitaip sakant, kad naujas laikraštis būtų, teip sakyt, lietuviškos krikšč. dem. „partijos“ organu (!). P. Šlapelis prirodinėjo, kad naujas laikraštis turės būti ne partaviškas, ne partijos kokios organas, ne kokiai partijai tarnauti, bet bus *interpartyviškas* t. y. jame susitelkia ne partijos, ne partijų atstovai kaip tokie, bet „savanoriai“, liuosi žmonės, kurie dirbs tiems tikslams, kurie yra bendri visoms progresyviškoms partijoms, kaip antai platinimas tarp lietuvių apšvietimo, skleidimas tautiškų ir politiškių teisių ir reikalų supratimo, kelimas liaudies ekonomiškos gerovės ir tt. Vienas kunigas buvo pradėjęs teip tikrai—lietuviškai ir tikrai—katalikiškai kalbėti, kad kiti kunigai net turėjo maldyti; tik rimtos kun. Jurgaičio ir kun. Vailokaičio kalbos su gražino susirinkiman harmoniją.

Laikraštį nutarta pradėti išleidinėti pradžioje Spalių mėnesio. Į redakcijos sąnarius vienbalsiai išrinkta pirmieji sumanytojai: kun. Tumas ir p. A. Smetona. Kitus bendradarbius palikta pasikviesti jiems patiems. Prižiūrėjimui pinigiškos pusės išrinkta revizijos komisija iš trijų ypatų: kn. Maliukevičiaus, d-ro Paškevičiaus, ir p. V. Urbanavičiaus. Nutarta pamėginti tarties su p. Vileišiu, jei jis ant priėmimų sąlygų panorėtų perleisti draugijai „Vilniaus Žinias“. Naujai išleidžiamojo laikraščio sumanytojų draugija sąnarių dabar turi daugiau pusantro šimto. Galima tikėtis, kad tas skaičius daeis lig 200.

Dalyvavęs.

Gargzdai (Kauno gub., Telšių pav.). Gargzdų miestelyje liepos 15 d. apie 6 valandą pietų — tapo suimtas valstietis p. Paulikas iš kaimo

Gerdovenų. Tas atsitiko šito kiu budu: „Sventadienyj“, kada žmonės po visų pamaldų išsiskirstė, p. Paulikas atėjo į valsčiaus raštinę ir nieko neradęs išėjo atgal prieangin, kur sėdėjo viršaitis, seniunas ir valsčiaus raštinės sargas ir atsisėdo drauge su jais.

Ilgai nemastęs, jis pradėjo aiškinti jiems, kad reikia ant iškabos drauge su rusiškąja kalba patalpinti ir lietuviškąją; (ant iškabos yra tik tai gudiškais parašais). Sėdžiantieji prieangyje, neišmanydami kokį svarbumą gali turėti lietuviškais parašais sutiko su juo narnėdami: „ja—je, noje, no, umu, mu“ ir tt.

Tuo tarpu išėjo iš savo kambario raštininkas Ruchalskis. Ponas Paulikas prabilo į jį šitokiais žodžiais: „poneli, ar negalėtum drauge su rusišku parašu ant iškabos patalpinti ir lietuviškąjį. Mudu su sunumi ruskai mokava perskaičyti kas čia parašyta ir supranta va kas tas reiškia, bet mano dukte ruskai nemoka nė žodžio, aš norėčiau, kad ir ji žinotų kur yra mūsų valdyba, o dabarties ji nežino ką tai reiškia „Gorzdovskoje volostnoje upravlenije“.

Raštininkas ant to sutiko ir atsakė: gerai galima patalpinti. Bet tuojau susigriebė ką pasakęs ir su išraudonavusiu piktumo veidu sušuko: „tu nori žmones subuntavot, tu nenori šventus caro paliepus pildyti, tu „Vilniaus Žinias“ įvedei į raštinę*) žmonėms buntavoties — tai jums tie laikraščiai ir padaro, kad neboring klausyti valdžios, socialistai visokius niekus pliauškia savo „gazetose“ — tai jūs mislijat, kad nieko neberekia klausyti, nebeužtenka jums ruskai, užsigeidet lietuviškai; aš jums parodysiu, visus iškaršiu, į kalėjimus susodjysiu, tuo

*) Jis per suėgę pirmas pakelė balną aplė parsiųvedinimą „Vilniaus Žinias“ į valsčiaus raštinę.

jau protokolą rašau“. Paulikas prašė, kad nerašytų „protokolo“, bet raštininkas atsakė: „aš prisiegą priėmiau, aš negaliu tau dovanoti“.

Po to viso nubėgo parsikviesti policmeisterį, kurs vadovaujant Ruchalskiui, su savo tarnais greitai atvyko, bet jau Pauliuko raštinės prieangyje nebebuta.

Policmeisteris įsakė tuojaus jį suareštuoti ir pasodinti kalėjiman. Policistai išbėgiojo pė visus užkampius jieškoti jo kaip kokio galvažudžio, piktadarijo.

O šis žmogelis sau ramiai ėjo paliai krasą namo; tuo tarpu policistai pamatė jį ir suėmė. Pati su mažais vaikais pasiliko baidiame padėjime. Didysis sunus su dukterim turi nuvalyti javus nuolaukų, nupiauti pievas ir tt.

Tai matot, broliai valstiečiai! Ką mūsų tarnas dirba!

Jis mūsų tarnas, kuriam mes duodam duoną, šilumą, vienu žodžiu sakant, kurį mes penim, atsisėdo ant mūsų sprando.

Per jo patarimą, t. y. raštininko Ruchalskio, tapo suimtas Paulikas, jis varys tą savo nelabą darbą ir toliaus, t. y. sodins, su pagalba policmeisterio, kalėjiman vieną po kito mumis, valstiečius, kol mes leisimės save skriausti, nes nuo jo visoko galima susilaukti!

Joniškis (Šiaulių pavieto). Rugpiučio 13 d. čia užmušta keturiais šuviais iš revolverio Bartkus (Bartkevičius). Užmušėjai, kaip žinoma, buvo prisirengę užmušti Pašvintinio urėdninką, Joniškio antstolį ir kitus už šnipinėjimą, bet tas jiems nepasisėkė, nes Pašvintinio urėdninkas, sužeidęs užpuolikus, suėmė juos.

Žmonės, ypač žydai, labai užganėdinti Bartkaus užmušimu, nes pastarasis nuo 1905m. užsiimdavo nuolat šnipinėjimui ir dargi darydavo pas valstietiškos su policija kratos

Papilė (Kauno gub.). Policija pradėjo pas mus stropiai jausti ir šen ten pasirodo su savo darbais. Neseniai čia atvažiavo iš Rygos koks ten tepliorius ir apsigyveno miestelyje pas Strielčiuną. Nieko netrukus rugpiučio 14 d. atvyko antstolis su sargybiniais ir, apstoję Strielčiuno namus, iškrėtė, tečiaus nieko nerado apart vieno „Naujosios Gdynės“ numerio. Jieškota čia sudėtų ginklų.

Tą pačią dieną antstolis patiko du apsiginklavusiu žmogų (tarp kurių vienas buvo Drazdauskis) ir atėmė iš jų šautuvus.

15 d. šio mėnesio iš Papilės išvažiavo rusas mokytojas Mažeika. Jokio nuostolio papiliečiams dėl jo nebus, nes neprijautė naujam mokyklų sutvarkymui. Buvo tai tipas rusų mokytojų, kurie ilgus metus Lietuvoje mokytojaujami ne tik vietinės kalbos nesimokino, bet ir kalbančių nekentė. Vieton jo, kaip vėjas putė, bus paskirtas irgi rusas, o pagelbininkas lietuvis.

V. Duma papiliečiams mažai terupi ir jie nesiinteresuoja ja, nes ji žmonėms jokios geresnės vilties negamina, jų nuomene V. Duma tai „č'nauninkų zabovai“, pramonėlė.

Mūsų apylinkėj lietuš lijo lig pat rugpiučio 13 d., dabar jau šiek tiek apstojo.

„Vilniaus Žinios“.

Revoliucija remiančiai visuomenei.

Revoliucijos remimo išde šiuom žygiu vėl turime netoli 700 dolerių, kuriuos nepoigo išsiūsime Didžiojon Hietuvon, kaip paramą nuo amerikiečių lietuvių savo broliams kovojantiems už laisvę.

Savo pareigtą linkui mūsų tėvynei Lietuvon, vienuodim,

neuzmirškime. Nesudėkim rankų nebegirdėdami kruviros revoliucijos aidų. Kada sukilusių brolių vaitojimai nuogandžiai atsimuš mūsų ausise, tai tuomet nelaikas bus rucštis prie darbo. Bukime dabar ant pagatavo. Lietuvoje nepersimainė laikai ant geresnio, — atpenč, da sunkesnė gadyne užstojo. Laisvė žodžio ir spaudos smaugte smaugiama. Baltasis caro valdžios teroras vėl paskandino nelaimėse visą Pavislį ir Baltiko pakraščius. Negeriau ir pačioje Rusijoje. Dreba už ryt dieną didelės minios žmonių. Despotizmo siaubunas niekuomet savo pavaldinių krauju nepasisotina. Rodos jis gatavas visą pažangesnę Rusiją sudraskyti, bile jis sveikas išgyventų. Jo siaubimas reiškia pasiūtumą. O kas pasiunta, tam artinasi galas.

Rusijos istorija priėjo tokį galą, kurs naują gadynę prašviečia. Priėjo galą, — tuos desėtkus metų vadinamojo „Revoliucijų Perijodo“. Tokius perijodus, mums istorija rodo, pergyveno kiekviena šalis: Anglija, Italija, Prancuzija, Amerika ir kitos mažesnės šalys. Treti metai, kaip „revoliucijų perijodas“ prasi-dėjo ir Rusijoje, podraug ir Lietuvoje. Todėl budėkime per tą perijodą. Šelpkime kovą ir švieskimės. Organizuokimės ir švieskimės. Leiskime čionai raštus ir remkime tėvynės revoliucioniškąją literaturą. Agituokime po pašalpinės draugijas už aukas. Didesnėse organizacijose, k. a. Tėv. Myl. Draugystėje arba Am. Liet. Susivienijime kelkime draugu dvasę augštyn; jungkime bendrai spēkas. Iškelkim revoliuciją viršun mūsų pažvalgų, persitikrinimų, nuomonių, palinkimų. Mēs visi — tai gyva revoliucija, skriaudomis nuvargintos Lietuvos užauginti. Susirinkimai, ballai, teatrai, priekalbos, —

viskas tebuni pas mus panau-dojama surinkimui juo daugiau revoliucijai aukų, išplatinimui po tamsesnę visuomenę gerų laikraščių, knygelių, auginimui mūsų visuomenėje prakilnių nuomonių, pakelimui tarpe lietuvių doros ir susipratimo, sutraukimui mūsų geresnių spēkų į kruvą ir jų išnaudojimui mūsų pačių labui — apsišvietimui. Viskas tai yra geru, mums reikalingu. Organizuodami revoliucijos šelpimą, turime progą organizuoti ir šviesti save; o apsišvietę vėl tobuliname patį revoliucijos darbą.

Šioms dienoms apturėjome nuo Am. Liet. Susivienijimo \$340.00 su centais revol. skiriamų aukų. Vardan Rev. Rėm. Komiteto ir vardan kovos už laisvę mūsų tėvynėje, ištariu Susivienijimui širdingą ačių. Tepasekie jo pavyzdžiu mūsų tautiškos draugystės.

Prie šios progos turiu atkreipti aukaujančios visuomenės atidą ant mano, — tai yra Rev. Rėm. Komit. Išdininko adriso, kurį nuo šios savaitės permainingu. Siųsdami, draugai ir vientaučiai, revoliucijai rinktas aukas, malonėkite šiaip adrisuoti:

J. O. Širvydas,
120-124 Grand st.,
Brooklyn, N. Y.

Broliai ir seserys!

Kiek lietuvių yra Amerikoje, sunku įspėti, bet mažiau-daugiau galima skaityti apie 600,000. Iš čionai gimusių ir augusių labai mažą nuošimtį galima priskaityti prie to skaitliaus. Taigi tas skaitlius susideda beveik vien tik iš atkusių iš Lietuvos.

Mēs, kurie Amerikon atkame iš Lietuvos, buvome priversti apleisti savo tėvynę ir persikelti į svetimą šalį. Persikelti čia mus privertė ne vietos priešai, vien kelis

vome idant galėtume užsipelnyt sau kšusį duonos, kiti kad rasti sau globą sąžinės laisvėje, kiti šalinamės nuo pavojaus, kuriuomi grumojo pudanti kalėjimai ar ištrėmimas iš prigimtos šalies...

Čia susirinkę jau galėjome persitikrinti, kad tarpe mūsų yra didesnis skaitlius darbininkų kliasos, nors yra nemaža ir pamokytų, kuriuos mēs buvome vadinę „ponais“, kurie norėtų rinkti šiokią-tokią naudą mūsų ateitei. Vienok čia pasirodo, kad sąlygos visų vienos. Kiekvienas turi imti įrankį ir eiti užsipelnyti sau duoną. Čia vargstant per dienas, mėnesius ir metus, nevisi susilaukia vienodo likimo. Vieni šiek-tiek prasiskursta, savo gyvenimo sąlygas pataiso, o kitas kaip vargo nuo užgimimo, teip vargsta iki grabo ir jo vargams galo nėra. Ne vienam prisieina iš vargo ir nepasekmių įpulti į desperaciją ir joje užbaigti savo sunkų gyvenimą. Kitas jeigu ir gyvena toliaus, tai vistiek jo vargai nepasibaigia. Ligos, susižeidimai ir mirtis, po kurios tankiai liekasi šeimos neaprašomoje nelaimėje.

Jeigu pajimsime mūsų sąlygas iš tautiškos pusės, tai čia pamatysime tą patį. Ant tokio skaitliaus kiek mūsų čia yra, skursta vos keli savaitiniai laikraščiai. Mokyklų, kurios lavintų mūsų jaunąją kartą lietuviškoje kalboje, turbut nė nemislijame turėti. Užvesti lietuvišką ukę (kaip kitos tautos), kurioje nors vietoje, kur lietuviai galėtų įkurti savo koloniją, mums visai nerupi. Yra da daugybė tokių privedimų, kuriems truksta laiko ir vietos; tikiu, kad užteks ir pamintųjų.

Bet, ant laimės, jau randasi viltis kad gadyne kitaip virsta. Jau tarpe mūsų gema mintis suteikiančios mums ginklą atsigynimui nuo mūsų vargo jungo. Jau mūsų tautiečiai

pradeda vienyti, pradeda tverti draugoves, idant kaip nors susivienyti, o jau vienybėje esant lengva gintis nuo skurdo. Teisingos lupos yra ištarusios žodžius: *Vienybėje galybė*. Nereikalauju šitiems teisingiems žodžiams įieškoti faktų, nes jie kiekvieną pertikrina savo skambėjimu.

Jau turime apie kelis šimtus visokio skyriaus labdarinių draugovių. Vienos šelpia sergančius ir palaidoja mirusius savo narius. Kitos steigia skaityklas ir platina mokslo žiburėlių. Kitos rodo darbininkui taką, kuriuomi eidami galėtų sumažinti savo skurdą; dar kitos šelpia jaunuomenę įieškant čią mokslo šviesos.

Visos tos draugovės yra naudingos ir visų jų mieri malonūs ir brangūs. Kiekvienas lietuvis ar lietuvė, be atsi-kalbėjimo turi ir privalo ristiis į draugoves ir stengtis jas palaikyti ir gaivinti. Turi su-prasti draugovių naudą, ir persitikrinti, kad draugovės ar organizacijos, tai yra raktas atrakinantis laimės vartus...

Taigi, broliai ir seserys, — prigulėjimas į draugoves—organizacijas yra labai naudingas. Vienok naudingiausia yra prigulėti prie *Susivienijimo Lietuvių Amerikoje*.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra tai seniausia, didžiausia ir naudingiausia organizacija visoje pasaulėje. S. L. A. naudingiausi mieri, lengviausi ir prieinamiausi įstatai.

S. L. A. sušelpia mirusiųjų narių šeimas. Šelpia mokslėivius, kankinius ir kovojančius už tėvynę Lietuvoje — revoliuciją. Išleidžia naudingas knygas. Dabar yra rengiamas išleisti laikraštis, kuris nemažai prisidės prie švietimo ir skleidimo lietuvių Amerikoje. Yra steigiamas ukė su prieglaudos namu, kuriame ras prieglaudą ir nepajiegiatįs darbo dirbti lietuvi.

Tad, tautiečiai ir tautietės, rašykite prie S. L. A., nes priklausymas prie S. L. A. tai yra jūsų privalumas, nežiurint į nekieno tikybą, ne pažiuras — nes S. L. A. yra tautiškas ir bepartvyiškas.

Malonus skaitytojau! Gal dar tau nėra aiškiai suprantami mieriiai S. L. A. Jeigu taip, tai pasirupyk perskaityti jo įstatus, o be abejonės panorėsi tapti nariu taip puikios ir prakilnios organizacijos. Jeigu tavo buveinėje dar nėra S. L. A. kuopos, tai laiko nedideliodamas prie pirmosios progos sušauk būrelį tautiečių, paaiškink jiems S. L. A. mierius ir sutverkite kuopą.

Tautiečiai ir tautietės! Dar kartą kviečiu jus: rašykite prie S. L. A.! Rašykite kuo pomis ir pavieniais! Kiekvienas iš jūsų prisirašymas bus viena gėlė daugiau į mūsų tautišką vainiką.

V. S. Jokubynas.

Politiszkos žinios.

Rusija. Valdžia, matoma, pati nebegali sutvarkyti savo suorganizuotų „tikrųjų rusų“. Neseniai praskambėjo po visą srietą baisios skerdyinės Odesoje. Dėlei tokių juodašimčių darbų net kapitalistai sustreikavo, — grumodami valdžios neberemti, jeigu caras nesuvarys paleistų vilkų į savo menažeriją. Rodo iš paties Peterburgo buvo paliepta juodašimčiams pritilt. Bet, kas tą matė: laidojant žydams nužudytuosius žmones, ir vėl juodašimčių gauja ant lydinčių užpuolė ir vėl daugelį ant gatvių sušaudė, o namus išplėšė. Ir netiktai Odesoje, bet ir iš kitur ateina žinios apie pasibaisėtinus „tikrųjų rusų“ siautimus.

Ar tame yra kiek tiesos, nežinia; bet laikraščiai tvirtina, buk Stolypinas spirias carą, kad „tikrųjų rusų“ sąjau-

gą apskelbtų nelegališka ir jos organizatorius sutubdytų į atsargias vietas. Nereikia skubinties iš tokių žinių apsidžiaugt, nes ant praktikos matosi visai kas kita: juodašimčiai, pasekmingai darbuojasi su policija išvien, skiria Dumon savo atstovus, ir vardan tėvynės meilės varo savo apaštališkus darbus po miestus, miestelius ir kaimus: vagia, plėšia muša ir degina.

Kitų vainiką pina laikraščiai vėl tam pačiam Stolypinui, — buk jis griežtai užsijėmęs žydų klausimu, norįs jiems suteikti lygias piliečių tiesas. Ir buk dabar Stolypinas sukėlęs prieš savę visą atgaleivinę burokratiją ir juodašimčius. — Ir čionai nereikėtų Stolypino iškelti šventuosius. Panaši komedija buvo su Vitte. Jeigu ką nors panašaus Stolypinas ir turėjo laimę savo galvoje pamislyt (kas daugiau negu abejotina!), tas vis tai gali but muiline puslė — priailiot ateinačioje Dumoje į caro pūse lekštesiuosius gaivalus iš demokratų ir socialistų abazo. Ant galo, jeigu Stolypinui sr primestum kokiu stebuklu geresnes mintis tai juk ir jam Vitte kelias neuždarytas. Dar ant galo ne vieny žydų klausimą išrišt šiandien Rusija reikalauja.

Isz Amerikos.

Kunigėlijnsudijo. Pitsburgo, Pa., kriminalistų teismas perkratė lenkų kuniga Ščigel bylą ir rado kaltu žmogžudystėje. Buvo jau rašyta apie tat anuom sykiu, kaip Ščigel apsinakvojo brolių Staržinskių hotely ir pasigėręs abu hotelio savininku nušovė). Vienintėlis kunigo Ščigel pasiteisinimas buvo, — tai buvęs per daug girtas. — Ačiu Dievui, bile buvo ne, koks bėdėvis ar socialistas!

Rockefelleris pabaudos nemoka.

Dvidešimts devyni milijonai dolerių, kurią Illinojaus tiesdarys Landis uždėjo Rockefelleriui ir jo Standard „Kerosino Bendrovei“, regis pasiliks Rockefellerio kišenėj. Mat už jį agituoja visi piniguočių šelpiami laikraščiai ir net Vašingtono didžiunai. Byla vėl eis iš naujo, bus kvočiami nauji liudininkai, ir jau pranašaujama, kad Rockefellerio mašnutė laimės. — Ir kamgi skriaust biedną multi-milijonierių! Tiesdario Landis nubaudimas buvo dar puiki Rockefelleriui reklama ir proga vėl pakelt kainą ant kerosino, kurią jau ir pasiskubino pakelt.

Chicagos naujas čarteris prakišo.

Koks mėnuo atgal, Chicagos politikieriai buvo sumanę naują, vieton senojo, čarterį. Naujas čarteris buvo sutaisytas taip guviai, kad sunku buvo ir pastebėt jame kokias kliaudis. Vienok jos buvo, ir buvo labai stambios. Neįsileidziant į smulkmenas, aplamai — naujas čarteris gynė turtingesnių miestelėnų tiesas, o spaudė biednuosius. Pavarius teisingesniams laikraščiams prieš tą kilpą agitaciją, naujas čarteris didžiama miesto balsų tapė atmestas.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

West Lynn, Mass. Rugs. 2 d., per pasitrusimą vietinės L.S.S. kuopos atsibuvo muzikališkas vakaras arba koncertas. Jame dalyvavo geriausios spēkos mūsų draugų iš: Worcesterio, Lawrenso, So. Bostono ir kt. Dabar kaip yra susitvėręs L.S.S. rajonas Massachusetts valstijoje, tai kožna kuopa butinai turi kasmet po vieną tokį koncertą parengt; jeigu lėšos iš to neapsidengia, tai kitos kuopos padėmia.

Programas šio koncerto buvo toks: Atsidengė su prakalba. Potam: 1) solo „Marselietė“; 2) solo aut smuiko; 3) monoliogas; 4) deklamacija; 5) anglų soc. kuopos atstovo kalba; 6) satyriški perstatymai: „Velnius ir Kazyrninkas“, „Velnius raštininkas ir tarnaitė“, „Velnius ir Popas“ ir „Keršto Audra“. Laike to viso, lekiuojanti pačta.

Žmonių susirinko apie 150. Iš Lynno nebuvo daugiau per 30, nors čionai gyvena apie 500. — Sunku man čionai ir aprašyti, kaip sunkų šičia turi pergyventi socialistai periodą. Ir dabar „St. Kazio“ draugystė išvežiojo savo sąnarius į Bostoną, kitiems net ir už kelį pamokėjo, kad parodyt socialistams ką gali — atitraukt nuo viešo susirinkimo. Tamsunėliams tas dovanotina, bet kaip sakt ant tokių, kurie net inteligentais save vadinina ir seniau liejo gausiai rašalą už socialistus, o dabar lieja ašaras, kad šiems klojasi!...

Tečiaus vakarėlis mums visgi nusidavė; priešai nusišnypstė nosis ir vaikščioja jas nuknabinę.

Aukų rev. reikalams surinkom \$8.70. Už tą ir už parėmimą mūsų koncerto savo apsilankimu, mėg visi ištariame svečiams širdingą ačių. (Aukų pasiunčiu Rev. Rem. Kom. išdininkui, drg. Širvydai. Bet aukavusiųjų vardų surašas man nelaimingai pragaišo. Meldžiu draugus atleisti).

S. Donilo.

Brooklyn, N. Y. Tai jau ir praėjo mūsų taip karštai lauktas vakarėlis — su perstatymu operetos „Kaminakrėtys ir Maluninkas“. Praėjusiam „Vienybės“ numery jau tas buvo plačiai aprašyta. Taigi ne neatkartosiu. Nauda dvasiška... duosis toliau matyt, prigules nuo to, kaip mūsų visuomenė tą darbą suprato.

O tas vėl parodys, kas reikia daryt, kad mes kitą syk geriau suprastume, kad panašus triušas garbių kompozitorių nebutų mums prilyginamas: „nemėtykit žemčiugų kiaulėms: jos tą suminios ir jumis sudraskys”...

Brooklyniečiai prie to vakarėlio įrengimo daug prisidėjo. Kiti net per daug užsivare. Antai vienas dirbtuvės savininkas, atsinešęs įžengtinių į teatrą lapelių dirbtuvėn ir mokėdamas darbininkams algas varu kiekvienam lietuviui įdėvė, išskaitydamas iš algų tam tikrą už lapelius prekę... Ne išsisukė nuo to nė svetimtaičiai. -- Darbas darbu, o dora vis gi reikia neperžengt. Rengėjai turėtų toliaus tokių būdų nesigriebt, nes duoda progą tuščioms kalboms.

Siuvejas.

United Labor Partijos Kandidatai.

Ant Sudžios.

William H. Hines,
iš Wilkes-Barre, Pa.

Ant Sheriff.

John Fallon,

iš Hanover Twp. Sąnarys National Board, U. M. Workers of America.

Ant Controller.

Morton E. Sanders,
iš Wyoming, Pa. Agentas Wyoming Valley D. C., Carpenters and Joiners.

Ant Recorder.

Francis J. McCanna,
iš Pittston, Pa. Ex-sąnarys Letter Carriers Association.

Ant Coroner.

Dr. F. J. Krajewski,
iš Nanticoke, Pa.

Ant Surveyor.

James Crocket,
iš Ross Twp. Farmerys ir Mieruotojas.

Uztvirtinti Angliakasių Unijos, Distrikto 1.

Jūsų balsai geistini šiems kandidatams.

Balsavimai 8 Nov. 1907.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės”.

„Lietuvos” 36 N., A. I. S. kuopa iš Springfield, Ill., priėmėna apie Tėvynės Mylėtojų Draugystę, ir josios prezidentą pavadina „graborium”. Titulas gana neaiškus -- tuli pamislys, kad p. Paltanavyčius užsijėma graborystės amatą. Tuomtarpu ten akilas autorius duoda suprast, kad šios draugystės viršininkai šarvoja tik tai pačią draugystę, o ne „iš dulkių sutvertus ir į dulkes pavirstančius” mūsų vėlės apvalkalus -- lavonus.

Mano noras nėra Springfieldo raštininkui užginėti, arba patvirtinti. Renku faktus.

Ir ne aš vienas tą darau. Seniai jau, tai vienur tai kitur, sąnariai žvalgosi į save, klausinėja: kur mūsų draugystė pasikavojo; mėtė kaltę tai ant kuopų viršininkų, tai ant Centro.

Teisybė, kad viešpatauja šventa roma ir tyła. T. M. D. tės išde yra regis per 400 dol. pinigų. Atskaitų nesimato. O laikas labai svarbus. Kam tie pinigai turi be naudos gulėt, lyg farmerio kur patvory sumestos nereikalingosios daržovės?... Mums reikia raštų, apšvietimo ir agitacijos, kad augtų draugystė.

Nežinau, gal kaltos yra ir kuopos, tariant -- jųjų vadovai, kad nieko neveikia. Bet, kas gi kuopas išjudins, kas gi nurodys joms kelius, kad ne centro viršininkai? Tat nerangumo priežastis visgi pareina nuo mūsų centro vadovų.

Iš to kyla dar blogesnės pasekmės. Nenurodysiu čionai kuopos vardo, bet pranešiu, ką šnekama apie T. M. D. stovį. Šneka, gal nonsensus -- gal tyrą išmislą, -- bet šneka, ir kas gi užčiaups tiems šnekėtojams burnas. Šneka, buk T. M. D. prezidentas iš draugystės išde leidėjas savo laikraštį

„Am. Lietuvij”. Sakau, yra daiktas netikėtinas ir, panašiai, gal tyras absurdas. Bet, reikia, kad Centras aiškiau pradėtų veikt, ir tuos nonsensus išblaškytų; jie kenkia ne ypatoms, bet visuomeniškam darbui, kurį T. M. D. yra sau užsidavusi.

Rods p. A. Ramanauckas, centro sekretorius, ir sukručino plunksną, badai 32 me N „Vienybės”. Rods ir prezidentas trumpai pranešė apie naują knygutę. Bet to dar ne užtenka. Daugiau, draugai, aiškumo apie mūsų draugystės stovį! Žmonės nemėgsta tylios lošos. Bėgy 10 tės metų draugystės gyvavimo dar niekuomet ji teip nebuvo per viršininkus apleista, kaip paskutiniaisiais metais.

Man rodos, geriausiai būtų tuojaus apšaukti naujus centro komiteto rinkimus. Tą gali padaryti, jeigu ne patįs dabar esantieji viršininkai, tai Literatiškas T. M. D. Komitetas. Rinkimai sukručins kuopose veiklumą, įneš šviežią dvasę į draugystę, o gal pertaisys ir „tylimojo komiteto” štabą į darbštesnę pakraipą.

Draugai, į darbą!

T. M. D. Senas Sąnarys.

KOVOTOJAS UŽ LAISVĘ, GARIBALDI.

(1807-1907).

Lygiai šimtas metų šįmet sukako nuo užgimimo Garibaldi. Prie tos progos pažvelgkime nors trumpai į tuos Italijos karžygio darbus, -- kovą už Italijos politišką nepriklausomybę; atiduokim paguodonę atminčiai tokio žmogaus, kurį italai skaito lygum su Cavour, Mazini ir Viktoru Emma-nueliu II-ruoju.

Nelengva yra Garibaldi pažint, nėgi apiprekiuot paprastai buržužine plunksna; šandien tas vardas pavirto į pasakišką didvyrį, -- vienį laiko

jį už dievaitį, kiti už pavojingą manijaką. Ramių laikų metu, kada tautų gyvenimas čiuurvena savo išraustu raveliu, tuomet Garibaldi tampa užmištas, jis tuomet neranda sau vietos tarp žmonių. Bet užtai, kada iškyla revoliucioniški bruzdėjimai, kada prasimuša žmonių neapykanta ant savo priešų ir prispaudėjų, tuomet Garibaldi vardą visi prisimena, jį susijieško niukšančios praeties miglose, užziebia gabijas prieš seniai mirusio karžygio veidą, iškelia jį ant minių galvų ir neša tą milžinišką šešėlį per miestus ir kaimus, tarp revoliucioniškų giesmių šaukdami pakilti tuos, kurie dar miega, ir susi-lynyti į kovą...

Garibaldi buvo prasto jurininko sunus, gimė Nicejoje, liepos 4 dieną, 1807 metuose. Pabėgęs iš mokyklos, buvo įstojęs į jurininkus Sardinijos laivyne; bet jau iš prigimimo budamas visokios prievartos prieš, labai neapkentė jurininkų disciplinos. Karoliaus Alberto laivyne viešpataujant ištivirkimui, Garibaldi -- drąsus ir našsus jureivis -- negalėjo tokiose apystovose ilgiau ramiai beišturėt. Priegtam su metais, jo širdyje augo karšta tėvynės mailė. Matydamas savo kraštą po sunkum politišku jungu, jaunas Garibaldi įstoja į slaptą revoliucionierių draugiją -- „La giovine Italia” (jauni italai). Tą draugiją buvo užmezgęs Šveicarijoje ištremtas garsus demokratas ir revoliucionierius, Mazini; „jaunųjų italų” tikslas buvo eiti talkon kiekvienai Europos tautai, kuri tik panorės nusikratyt įkirėjusias tironų karalių valdžias ir įsteigti respublikas. Nepoilgo buvo sukilimas Genuos gyventojų. „Jauni italai” čionai karštai padėjo genujiečiams kovoti. Bet -- sukilimas nenusisekė, ir Garibaldi su kitais re-

voliucijonieriais, persirėdę į sodiečių drapanas, gelbėjosi pabėgimu į Marsiliją, kur nukreipimui valdžių akies — jieškojusios Garibaldi nužudyti — jis įstoja į cholėrikų ligonbutį, po priedanga ligonių prižiūrėtojaus.

Tolyn linkui Garibaldi gauna vietą matematikos mokinčio ir gauna ant laivų kapitono vietą pas Tuniso bėją (kunigaikštį). Bet neramus jojo pabudis ir čionai jam neduoda atlydos: jis nuolatos tik trokšta perplaukt okeaną. Tam pasitaikė puiki proga, nes Montevides ir Rio Grande respublikų valdžios jieškojo į savo laivynus sumanių vyrų; ir visai netikėtai užkvietė Garibaldi į laivynų tarnystę, pasiskiaus net pavesta jam buvo vadovant visą Kapreros laivyną. Tame laike Garibaldi pasizįsta su savo niekadės neatgailimajai Aniuta, jauna braziliete, kurios asmeny rado savo neramiame gyvenime širdingiausį draugą. Ji buvo vedusi, todėl Garibaldi negalėjo tiesotai su jaja susizieduoti, vienok tarp jų dviejų duravo sątikiai tikriausios meilės ir giliausios savitarpinės guodones.

Budamas išvytu toli nuo savo prigimtos šalies, Garibaldi nuolatos ilgėjosi ir nerimavo. Kada tik keliavo jurėmis, jo akis pažvelgę į brangią tėvynę, prisipildydavo ašaromis.

Štai metuose 1848, iškyla Italijoje, Palermodje ir Lombardijoje revoliucijos. Garibaldi nebegalėjo išsiturėt Pietinėje Amerikoj, — jį traukte traukė į namus pradėta jo viengėnių kova. Ilgai nemislydamas drauge su savo brangia Aniuta ir vaikais, leidosi tėvynėn; su juomi teipgi keliavo ir burelis ištikimų draugų, su kuriais jau pirmiau dalyvavo kai kuriuose amerikiečių kariškuose išbėgiuose. Išsėdęs Nicejoje bandė įstot į Karoliaus Alberto kariumenės el-

les — to paties Alberto, kurs keturiolika metų atgalios buvo pasmerkęs Garibaldi nužudyti. Nors Garibaldi jau buvo pagarsėjęs visame pasauly, kaip narsus kariautojas, ir nbrs Garibaldi labai maloningai pasitiko daugumas Italijos prakilniųjų karvedžių, vienok atsargus lapė — Karolius Albertas nenorėjo priimti tarnystėn savo pirmiau buvusį prasižengėlį. Tas privertė Garibaldi veikt savo vardu. Sikielėlių komitetas pastato jį viršininku ant vienos liuosnorių kekės, kuri pirmiaus pasiryžia kovoti už Siaurinę Italijos nepriklausomybę su Austrijos valdonais, vėliaus susijungia vėl su abelna revoliucijonierių armija, kuri pakelia kovą su kitais prispaudėjais. Antai: Pietinė Italija ir Sicilija priklausė prancuzų karališkos giminės — Burbonų šakai. Rymas — popiežiui. Pakilus šiose šaliese revoliucija norėjo vienu rėštu išliuosuoti Italiją nuo kelių valdonų, sujungt Italiją po viena laisva vėliava ir įkurt per Napoleoną Bonaparta išskaidytą ir per Vienos kongresą išdalintą Austrijos ir Prancuzijos didžiunnams savo respubliką, kurios sostapilė būtų Rymas. Todėl revoliucijonieriai renkasi visų pirmiausiai atimti Rymą.

Reikia numanyt, kokia tai sunki buvo pradėta kova! Austrija, Prancuzija ir popiežius, tai buvo galingi areliai, kurie turėdami suleidę nagus į Italiją, kiekvienas gynė savo kasnį kaip šventą tiesą. Pačios tikrosios Italijos valdžia, patekusi tuomet į Viktoro Emmanuelio rankas, ir gi buvo menka ir net begėdiška, — ji lošė veidmainingą rolę: tai nėra pritarė revoliucijonieriams, tai vėl nuolankiai leido Italijos kraštus engti viršui minėtu tyrany trijatei ir slapčiai kankė sukilimui.

Ant laimė, Italijos sukilėlių, metuose 1848 prasideda revo-

liucija ir Austrijoje. Tuomet revoliucijonieriai apgula Rymą. Jeigu nebutų iškilusi revoliucija Austrijoje, tai ši būtų atbėgusi popiežiui talkon. Dabargi ji pati buvo karštai užsijėmusi su savuoju sukilimu. Todėl Rymas veikia tapė revoliucijonierių pajimtas. Popiežius išbėgo iš miesto ir šaukėsi prancuzų karaliaus pagelbos. Tuom tarpu Garibaldi apšaukė Rymą respublika, o jo draugas — Mazini, buvo iškilingai apšauktas naujos respublikos viršininku. Pats Garibaldi vyriausiu kariumenės vadu.

Išrodė, kad dabar Italijos liaudis vieną tiraniją, — buitent, popiežiaus valdžią — jau nusikratė. Dabar tik reikėjo atsiliuosuoti nuo Austrijos ir Prancuzijos. Austrijoje, kaip sakėm, ėjo revoliucija. Todėl būtų buvę labai lengva išvyt Austrijos ciesaoriaus valdininkus ir prijungt Siaurinę Italiją prie laisvos Rymo respublikos.

Bet dalykai pakrypo į blogą pusę. Austrijoje revoliucija, vėlyvingais ciesaoriaus prizadėjimais tapė numalšinta. Popiežiui atėjo į talką Prancuzijos kariumenė, apgulė Rymą; apgulti revoliucijonieriai negalėjo atstovėt prieš dvigubai didesnę popiežiaus talkininkų armiją. Vėl Rymas tapė išplėstas iš liaudies rankų ir atiduotas popiežiui, kurs ir vėl po senovės ten užviešpatavo, — ir teip žiauriai, kad ir Rusijos caras jam pavėdytų.

Dabar ir pati tikrosi Italijos (tuomi norim sakyt — Sardinijos) valdžia numetė veidmainingą lėčną, — ji tuojau išleido ediktą, kuriuomi išjėmė revoliucijonierius iš po valstybės tiesų ir pradėjo visur juos gaudyt, kaip to vėlynė; nevidonus. Buvo tai baisi ir begėdiška ant nekaltų ir laisvės troškusių italų medžioklė, — kariumenė šaudė savo brolius italus su-

kilėlius buriais, kaip zujkius.

Rymo apgulime Garibaldi baisiomis pastangomis persimušė per prancuzų eiles su 2.000 savo karžygių, ir vejamas popiežiaus talkininkės — Austrijos armijos, pasiekia Pijemontą, kur savo narsių draugų burelį išginkluoja. Su nelaime kovoje už laisvę, tuompatim zygiu Garibaldi užgavo dar ir ypatingas smugis: į Pijemontą betraukiant, pasimiršta Ravennoje jojo brangioji Aniuta, kuri per visus laikus dalinosi karžygio vargais ir plujojimais po vietą.

Potam Garibaldi iškeliauja į užsienius. Per Tangierą, dasigauna į New Yorką, kur tola laiką didis karžygis dirbo žvakių pabrūke. Iš čionai keliauja į Peru ir pasilieka laivyno viršininku. Bet jo mylinti tėvynė dvasė nerimsta svetur. Metuose 1854 gauna nuo Sardinijos valdžios slaptą pavelijimą sugrįžti. Umai parvyksta ir apsigyvena savo gimtame mieste Nicejoj. Pagyvenęs kokius metus ir visgi valdžios sekiojamas, persikelė su visa šeimyna ant salutės Kaprera, kur nusių irko žemės sklypelį ir užvedė savo gražią ukę; laisvas valandas pašventė raštų skaitymui ir rašinėjimi apysakų. Prieg tam jautria akimi sekė paskui savo tėvynės atsitikimus ir laukė tos valandos, kuomet jo lukes-tis įvyks — laisva Italija susivienys.

Tais metais nepasisėkė Italijai nusimest savo trilypį jungą — priklausomybę Austrijos ir Prancuzijos karaliams bei Rymo popiežiui. Paviršium išrodė, kad patįs italų sukilimai tapė amžinai numarinti. Vienok neteip buvo ištikrųjų. Prasidėjo plėtotis italų tautiškas susipratimas ir aukštesniuose draugijos sluog-sniuose. Tarpe pažangių vyrų reikia paminėt ir Sardinijos ministrą Cavour, kurs pradėda

paakiui vest agitaciją beveik už tą patį, ką skelbė ir Garibaldi — išliuosuoti ir suvienyti Italiją po Sabaudijos karališkosios giminės berlu Garibaldi tampa pakviestas per Cavour ir apjėma vadant burelių liuosnorių revoliucionierių, taip paskiau pagarsėjusius „Alpų šaulius“. Perlekęs ištaisai visą Lombardiją, visur nešlamas italų susivienijimo papartį, sutraukia minias žmonių. Liaudis visur turi ant lūpų Garibaldi vardą ir seka paskui jį kovą: Gimsta vėl smarki kova, kurioje Italijos liaudis jau matėsi Austrijos kariumenę paveiksianti. Bet, valdonai visur tokie pat! Pati Italijos valdžia pradeda trukdyt liuosnorių kovotojų žingsnius ir painioti Garibaldi plianus; karalius, Viktoras Emmanuel bijojosi, kad žmonės, išsiliuosavę nuo svetimų tironų, nenumestų ir jo. Todėl vėl revoliucija buvo per valdžią sutramdyta. Karalius staiga su Italijos priešais susitaikė ir pasirašė Villa-Francoje ant draugiškų su Austrija išlygų.

Bet karalių loša ir šen ir ten per daug buvo akizadi; žmonės anaipol su savo valdonų darbais nesitaikė. Tuoj sukilo Palerma, Messina ir Catania. Garibaldi su savo liuosnoriais skubina sukilėliams į pagelbą. Greitai Sicilija tapė užkarianta, Bourbonų karališka šeimyna išvyta, ir visos tos srytys prijungtos prie Sardinijos. Garibaldi Marsaloje apsiskelbė save, vardu karaliaus Viktoro Emmanuelio, diktatorium. Tas valdžiai patiko, ji leidė dabar narsiam karzygiui užkariauti Italiją, nes tykojo paskiaus pergalės vaisiais naudotis. Neilgai trukus Garibaldi užjėmė ir Neapolį, ir tą vis jungė prie Sardinijos karaliaus. Čionai, kaip kam pasirodys įstabu: kodėl Garibaldi — eanarys „Jaunųjų italų“ uokurė užjėmtos pr-

vincijose respublikų, bet atidavė karaliui? Tame reikia pastebėt didelio karzygio akilumą: jis matė, kad respublikos da neatsilaikys, o po vienu karalium sutraukus visą Italiją paskiaus bus lengva ją paversti į respubliką. Prancuzijos ir Austrijos tironų įtekmė jau rodėsi buvo sumenkėjus. Pasiliko popiežiaus rankose Rymas, ant kurio Garibaldi ir atkreipė dabar akį, kaipo ant didžiausio akmenio stovėjusio ant laisvos Italijos kelio. Pirmesni bandimai išliuosuoti Rymą nepavyko. Bet Garibaldi davė prisiegą, kad tol nepadėsias ginklo, kol popiežiaus valdžia iz Rymobus prašalinta. Daug sykių buvo proga išpildyti tą šventą prisiegą, bet beveik visuomet sugadino revoliucionierių kelius pats karalius Viktoras Emmanuel. Mat jam mažiau rūpėjo Italijos laisvė, negu savo sosto išlaikymas. Jis (karalius) begėdiškai lošė ant Garibaldi ir jo draugų, laisvų italų. Kiek per tą visą laiką buvo pralieta kovojančių italų kraujo, tai sunku ir apsa-kyti! Galiaus, metuose 1860, lapkr. 7 d. Garibaldi įveža karalių į išliuosuotą Neapolį ir ten jį apšaukia Italijos valdonu Minios iškilmingai sveikina greta sėdinčius: narsų karzygį Garibaldi ir karalių. Bet Rymą užjimt ir vėl karalius nedaleidžia. Garibaldi susigrauzęs išvažiuoja ant salos Kaprera.

Bet jis ten neilsėjosi. Daug sykių dar jis vis grįžo nuo savo salutės ir organizavo išbėgius ant vėl įsigalėjusių Bourbonų ir popiežiaus. Viena iš svarbiausių ir sunkiausių kova įvyko 1867 m. Jau viskas buvo paručta užjimt Rymą. Valdžia sugrobė Garibaldi ir išvežė ant Kapreros, iš kur jis ant nedidelės eldijos, persiveržia per Italijos laivyną ant sausumos. Bet čionai prancouzų ir popiežiaus kariumenė jį sumušo.

Iš visų pusių suvilts ir pilnas gailesties ant Italijos supainiotos karališkų intrigų kilpomis, apleidžia sava kraštą ir, gavęs nuo prancouzų valdžios amnestiją, nukeliauja Prancuzijon. Tenai su bureliu savo narsių liuosnorių padeda Gambetai kariaut, tuomi atsidedavodamas už tai, kad Prancuzija pirmiaus buvo sumušusi Austriją ir prijungusi Šiaurinę Italiją prie tikrosios. Pasibaigus tai karėi, jis grįžo ant salos Kaprera, kur ir gyveno jau ramiai iki paskutinių dienų. Mirė Garibaldi 1882 m., birželio 2 d.

Išliuosuoti Italiją, jam nebeprisiejo. Jo praskintu keliu eidami, Italijos revoliucionieriai ant galo sulaukė buvo parankios progos, — tai buvo prancuziškai-vokiškosios karės (1870). Tuomet, prancouzų armijai išidanginus, Rymas tapė užjintas. Popiezius amžinai nebeteko savo svietiškosios galybės, užsidarė Vatikane ir ilgus laikus vis skelbėsi esąs Italijos kankintiniu; šaukėsi, kad kas da pasodintų ant karališko sosto; bet talkininkų nebesulaukė ir nutilo.

Garibaldi vardas ir jo darbai tebuni ir mūsų revoliucionieriam kelevede žvaigždute. Lietuvos ir Rusijos revoliucija turi kitokius kelius, bet tikslai vis tie patys, — tai žmonijos gerovė ir laisvė.

Vargomatis.

Mūsų „socijologų“ plunksnos.

Nelabai seniai skaičiau, nepamenu kur rašyta buvo, — žinau tik, kad mūsų kunigų „socijologo“ Patrimpo, — kad visi dabartiniai socijalistai neturį džiaugties savo mokslu, nes apie darbininkų padėjimą jau pirmiau pradėjusi rūpintis dvasiškija. Pamenu, kad privedė Vokietijos vyskupą Von Kottelerį, kuris rašė ka-

ten ir reikalavęs ko ten darbininkams nuo Prusų valdžios.

Tame atsitikime Patrimpas pavogė svetimas plunksnas ir pridengė vyskupą. Apie Kottelerį primena garsus raštininkas, Thomas Kirkup.*) Pasirodo, kad prasidėjus ant Mėno upės darbininkų judėjimui ir apskelbus Ferdinandui Lassalle savo aštrias kritikas valdžios ir ekonomiško surėdymo, subruzdavo valdžia ir dvasiškija, kad nepamesti darbininkų užsitikėjimo. Prusų karalius tuojaus prisileidė Silezijos verpėjus su skundais ant darbo davėjų, ir prizadėjo darbininkus iš savo maišelio sušelpt. Mėno gi vyskupas Von Kotteler parašė trumpą traktatą, kuriame pritarė Lassallei, kad ekonomišką surėdymą yra netikėta. Tas ir viskas, ką Von Kotteler darbininkų labai svarbaus padarė. Tai ir davė progą Lassallei (1864 m., gegužio 22 d.) Ronsdorfe per prakalbas pasakyt: „Męs, darbininkai, privertėm ir vyskupus ir karalius pripažint mūsų reikalavimų teisingumą“...

Minėtas raštininkas, Kirkup, nėra socijalistas pilnoje to žodžio prasmeje, nėgi laisvamany, — tai teip sau mokintas ir teisingas vyras. Jo žodžiams daugiau galima tikėt, negu Patrimpui, kurs rašo iš priešingos darbo judėjimui pusės.

Čionai ir pasirodo, kaip mūsų raštininkai, nesigėdi viešai meluoti. Ir kiek da blėdies tarpe mūsų žmonių jie padaro, ir kiek da padarys, tai baisu ir pamislyt!

Darbininkas.

*) Zr. „A History of Socialism“ pag. 87.

Isz visur.

Netoli Lizbonos, Portugalijoje, valdžios sujėmė gaują turtingų jaunikačių. Jų darbai padrebino visos Portugalijos dorus žmones. Tie pbtai-

čiai susiriškavo viename kaime, pas turtingą vokiečių pabrūkantą, kur atsiveždavo jaunas mergeles ir ten ant jų žvėriškai dryvijosi. Ščiai paėdę ir skaniai išsigėrę, turtingi laidokai pradėdavo „darbą“: pašaukdavo darbininkus ir liepdavo nurengti mergaites nuogai, po to prasidėdavo ponaičių „puota“. Paskui apgeibusias aukas laikydavo šaltam vandenyj iki tos sustingdavo; galiausiai išnešdavo ant saulės ir pririšę prie stulpo kaitinodavo. Nesiduodančias mūšę į duris ar pririšę prie šulinio tekinio sukdamo iki tos apkvaizdavo. Po „puotos“ uždarydavo mergaites po raktu, kad nepabėgtų. Panašias biaurybes ištaisydavo ir ant vaikiukų. Ir tik tai tuomet aikštėn išėjo nedorelių darbai, kada viena mergaitė ištruko ir pranešė visuomenei. Žmonės teip įtužo, kad sujimtus ponaičius norėjo nulinčiuot, tik policija apgynė. — Tokiais darbais užsiėmė — gali mūsų dievobaimingi dorininkai apsidžiaugt — ne socialistai, ne kokie „bedieviai“, bet dievotų pabrūkantu suneliai...

Rymo popiežius apskelbė naują paliepimą, kuriuomi daugelį senųjų (vienuolynų klioštorių) Italijoje uždaro ir vienuolius (zokoninkus) paleidžia namo dirbtų. Teipgi nebebusią leidžiama ir naujų vienuolynų steigti. Priežastis esanti tokia, kad vienolynai, daug reikalauja pinigų savęs užlaikymui; dievobaimingoji visuomenė šelpianti vienolynus ir tuomi nutraukianti popiežiaus dvaro įplaukas. — Taigi dėl pinigų ir popiežiaus pradėjo po biskį eiti sykiu su laisvamaniais, kurie agituoja už vienolynų išnaikinimą.

Kanadoje užgimė dideli sumišimai, Jau nuo seniau vietiniai darbininkai ir vertelgū

labai neapkentė atkeliaujančių krynų ir japoniečių, iš kurių pirmieji eina į pabrūkus labai už pigias mokestis, o antrieji — savo apsukrumu pralinkė vietinius vertelgas ir visur sujema biznį į savo rankas. Rugsėjo 1 d. Vancouvere, užpuolė apie 4.000 baltųjų ant krynų ir japoniečių kvartalo, kur padarė baisius išpuštijimus. Apie 50 kromų ir šiaip vertelgystės įstaigų išdaužė ir daugelį žmonių sumušė. Keletą dienų praslinkus gauja vėl pasitiko atvažiuojantį laivą su 500 japoniečių; žionai jėmė išsėdančius gaudyt ir svaidyt atgalios į jurą. Nė policija, nė pašaukta milicija negalėjo įsiutusiuos gaujos sulaikyti, kurią ant kampų oratoriai tyčia kurstė. Kas nuramįs gaują nežinia. Kanados valdžia tyčia leidžia azijiečius kuoneveikti, Anglija (Kanados globėja) teipgi nenori su Kanada įsipykti, teip lygiai kaip ir su Japonija.

Vienoje Japonijos kasyklių, ties Kotaro, užgimė žemėse gaisras. Žmonių buvo pilnos kasyklės. Ant tos nelaimės, suplyšo ir vandeninės triubos. Tat gaisras nė kieno nesulaukomas sudegino kasykles, o pasileidusiame vandenyj, kasyklėsė prigėrė 30 žmonių.

Azijoje karės dievaitis pradeda jau norėt valgyt — rusojaponiškosios karės maistą jau išmalė. Taigi po biskį jau pradeda grobstinėt aukas. Rugsėjo 9 d. Japonijos pakraščiuosė vietiniai kareiviai mokinosi ant laivo „Kashima“ šaudyt. Viena bomba išlėkė į pačių kareivių burį ir nabagų 27 ant vietos sudraskė, o didelę daugybę baisiai sužeidė.

Antverpės pamario streikas, atsizymejęs riaušėmis, užsibaigė. Darbininkai ir laivų bendrovė susitarė išrinkt nuo savęs įgaliotinius, kuriems ir bus pavesta padaryti sątaiką. Krovėjai pagryno prie darbo.

Belgijos sostapilėj Briusely, nuo rugs. 9 d. prasidėjo rinktis antras „Tarptautiškas Pieno Kongresas“. Jį sušaukia tam tikra draugovė, kuri pora metų atgal susitvėrė su tikslu įkurti viso svieto miestuose geras pieno įstaigas, ypatingai pagaminti kudiakams sterilizotą pieną. Ta draugovė dabar turi savo šakas 31-oje šaly, ir iš kiekvienos į šį kongresą taip atsiųsti delegatai.

Ant Atlantiškojo Vandenylio laivų bendrovės veda tarpu savęs karę: norėdamos kuo daugiau pritraukt prie savęs keleivių ir tuomi kita kitą subankrutyt, jos mažina laivakorėjų kainas. „White Star“ bendrovė apskelbė, jog nuo lapkričio 1 mos ji dar labiau numazys, o „American“ bendrovė nuo sausio 1 mos sako paleisianti už visas žemiau.

Perankstyva viltis.

Po šį margą svieta draugų sau jicškojau,
Savo širdį kiekvienam atdariau;
Ištiesdamas rankas vienybėn viliojau —
Meilę, brolybę rasiu — sau tariau.

Bet skaistųs lukėščiai skaudžiai mą suvylė:
Tikro sau draugo niekur neradau;
Saumyliai, laužodžiai man širdį sugylė,
Ir tikrumo žmonėse pribadau.

Perėjau lyg sienų mokyklą žmonių
Ir išnešiau mokslą netikėtą,
Kad kilta išvaizda meilės ir brolijos
Tur viduj sau guodą sukrašėtą...

Ir ne viens, aš manau, prie to pat priėjo,
Kad šiand' dar sunku tikrą draugą rast, —
Mat brolybės aušra dar tik sušvytėjo, —
Nespėjo žmonės jos tikrai suprast...

Audrupats.

Lietuvio pastoge.

Sukrypusios sienos, langai užkamšyti.
Pastogė prakiurus, gyvenims kregždžių —
Po stogu moliniai lizdai pritaisyti...
Čia žmonės gyvena geriausių širdžių.

Pastogė aprukus, vos dengia nuo saulės,
O lyjant tai slėpkis geriaus po medžiu;
Bet nėkur nerasi tiek laimes, tiek meilės,
Kas pavyzdžiu gali but visiems gražiu.

Bet badas ir skurdas kazokų nagaika
Tą vargšę pastogę įtyžo lankyti...
Ir spaudžia ir baudžia net daros nesveika.
Bet jie vis lietuvi neliauja kankyt.

Pradingo ten laimė, prazuvo ir meilė,
Peštynės ir barniai pradėjo viešėt. —
Uztėmo padangė, nešviečia nė saulė,
Skundimos ir verksmas ištolo girdėt...

Lietuvi! pakanka tau kęsti, kankytis.
Tau laikas pastogėj skyles užtaisyti!
Čia tavo ta žemė! Tau reikia mokytis
Kaip badą ir skurdą, nagaiką išvyti!..

(Liet. Ukiniukas.)

Po mirties.

(Užbaiga).

— „Prikaz polkovej, čto by vsiem štany doloj!“ (iš pulko paliepimas, kad visi nusi-mautumėt kelines) — sušuko užsigėręs Trepo-vas.

Greitai velniai nusmaukė jam kelines ir pradėjo kapoti su raudonomis įkaitintoms vė-lomis.

— Eikiva. Tegį jis pasiuntie!

— Eikiva, — atkartėjo Ho.

Apleidę tą reginį, neilgai ėję pamatėva ilgais žibantiems švarkais aprengtų, armiją vyrų, kurie braudė verdančioje dervoje, o iš viršaus ant jų teipgi bėgo verdanti derva.

— Kas ten? — paklausiau.

— Ugi žiūrėk, — rodė su pirštu.

Pamačiau vienam ant pilvo parašyta: „Leo III.“ Supratau, kad tai tamsybės platintojai.

— Kur da nuvėsi? — paklausiau Ho.

— Netoli yra pilis, — tarė Ho.

— Ženkime greičiau, nes jau man nusi-bodo, — tariu ponui Ho.

Ir mudu pašveitėva tokiais tarpkalniais, kur ir pamčiau pilies rotužę, ant kurios išto-lo galima buvo skaityt parašą: „Lipicerburg“. Greitai permaniau, kad tai ten pragaro sosta-pilė.

Įėję į tą didelę pilį, ten matėme besival-kiojančius kareivius ir apsiginklavusius su kar-dais gatvių sargus.

— Turi pasportą?! — prisikabino vienas.

— Kas tau galvoj?! — užrikau.

Greitai jis mane griebė, bet aš paspru-kaui ir persigandau, kad nepatekčiau į Petro-Pauliaus tvirtynės kalėjimą.

— Bėkim! — surikau piktu balsu.

Mana velniai Ho tuojuo pasivertė į arklį ir aš užsėdęs išjojau nieko negavęs pamatyti. Nunešė arklį Ho ant to geležinio grindinio, kur buvau nutupęs į pragarą.

Liepiu atgal pavarsti į dvikojį Ho, ką jis bematant ir padarė.

— Ko reikalauši? — paklausė.

— Iškelk iš pragaro, — liepiu.

Viesula pakilo, sustaugė ir išnyko mano Ho.

— ?...

Nusigandau, maniau: tu dabar pasilikau pragare ant amžių amžinųjų. Pazvelgiau į viršų — niekur nieko nesimatė. Apjėmė baimė, kinkos pradėjo virpėti.

— Angele, angele! — sušukau išsiziųjęs.

Prasivėrė aukštai pragaro duris ir galėjau matyt belaukiantį angelą, kuris išrodė didumo kaip upė.

Tik iš užpakalio pagriebė mane du vel-niai, vienas už kojų, kitas gi už ausų ir įsiu-bavę kaip metė laukan iš pragaro! Jau ma-niau, kad nedalėksiu, bet prie skylės, kuri buvo rubežiumi tarp pragaro ir nežinomų vietų, mane angelas sugriebė už kojų ir iš-traukė.

— Ata, ta, ta, — džiaugiausi budamas ant viršaus.

Paprašiau angelo, kad neštų ir nunešęs išpaustų atgal į kuną.

Liepė kabintis ir atnešė atgal į tą kuną, kuriame buvau gyvenęs. Atidarė sklepa, išpaudė mano vėlę ir pranyko; nesuspėjau nė ačiu ištarti.

Parėjau atgal į tuos namus, kuriuose bu-vau miręs.

— Gerą dieną!

Pamatę mane persigando tie žmonės, pas kuriuos gyvenau ir visi, kuogreičiausiai spruko pro duris. Mane ir gi apjėmė baimė, o netu-rėdamas ką daryti, palindau po lova.

Parsivedė kunigą ir tas įėjęs apsilviko kamžą, užsidėjo stulą ir atsiskleidęs knyga pradėjo skaityti, žegnodamas visus kampus su ranka. Ant galo pasijėmęs šlakstyklę apšlak-stė visą kambarį.

O aš vis kentėjau po lova palindęs ir ma-niau, kaip išeis su manim.

Atlikęs savo darbą, nusirengė ir atsisėdo prie stalo. Riebiame veide galima buvo išskai-tyt puikybes ženklus, nes jautėsi galįs iš namų piktas dvasias išvaryt.

— Matai, — kunigas prašneko: — laikote ant gaspados tokius žmones, kurie suvis atskilę nuo švento tikėjimo; paskui da vargą ir baimę turite kęsti.

— Tai, mat, ką tu, žmo-gus, — teisinosi gaspadorius.

— Dabar nebijok, aš pašventinau, ale pats ateik išpažinties ir tokių žmonių išto-lenkis.

— Gerai, gerai, ačiū! — siekė į ranką bu-čiuotų ir paklausė: — kiek dabar reikės?

— Duosi pen-kinę, — atsakė kunigas.

— Che, che, che, — nedalėkęs susijuokiau po lova budamas.

Kunigui į apatinės drapanas... pasidarė negerai ir visi per duris, kaip žaibas, išdumė.

Mane irgi patiko baimė, nežinojau, kaip dabar prisikalbėt prie žmonių, bijančių savo šešėlio. Matydamas, kad nieko nebus, pradė-jau pas nepažįstamą iš naujo gyventi.

Sliburis.

Isz visur.

Paryžiuje, Lauros dailės ga-lerijoje, jauna prancuziutė Valentina Centrel, išskutė po-piežiaus paveiksle akis ir su-daužė tris kardinolų stovylas. Paskiaus nuėjusi policijon, pasisakė ką padariusi ir tapė areštuota. Klausinėjama, ko-dėl ji ant dailės užsiuola, at-sakė: „Gėda matyt tokius tur-tus sukrautus galerijose, bran-gius paveikslus mirusių daitų, kada pilnas mūsų kraštas biednų ubagų mirštančių ba-du ir negaunančių darbo.“ Mislyta buvo, kad mergaitė išėjusi iš proto, vienok patirta, kad sveika, tik biednystės pri-varyta prie desperacijos. — Iš to matosi, kad ir Prancuzi-jos republikoje gyvenimas ne toks blizgantis po buržuazijos valdzia.

Prancuzijos prezidentas Fallieres užbaigė garsingą by-lą piktadėjo Soleillant, kurs anuom sykiu baisiai išgvolta-vojo ir užmušė 12 metų mer-gaitę. Prezidentas dovanojo piktadėjui gyvastį. Bet tą iš-girdusi Paryžiaus gauja, rugp. 15 dieną iškelė didelės demon-stracijas, parodos vaikščiojo gatvėmis šukaudamos: „Mir-tis Soleillant!“ „Siliu su Fal-lieres!“ Daugelį demonstnan-tų policija sugrobė kalėjiman. O giliotina, regim, visgi nebe-bus Prancuzijoje pastatyta.

Essuose, Vokietijoje, atsi-buvo vokiečių socialdemokra-tų kongresas, kuriame dalyva-vo 450 delegatų vyriškių ir moterių. Paulius Singer išrin-ktas buvo kongreso presiden-tu. Jis savo prakalboje nuro-dė, kad Poznaniuje yra kapi-talistų drutvietė ir kad čionai bus aštriausia ir pirmutinė ko-va tarpe kapitalizmo ir socija-lizmo už viršenybę draugijoje. Tarp kitų delegatų, buvo ir Babelis.

Unijos sąnarių priderystė.

Jie neturi tikėtis kad unijos [viršininkai atliktų visą darbą.

Mūsų vientaučiai, dirbanti anglių kasyklose, ne visados taip buvo užsiganėdinę iš darbo sąlygų ir uždabų, kaip jie dabar yra. Daugelis dar ir dabar ir geresnės mokesčiai ir trumpesnių darbo valandų, ir mums rodosi, kad jie privalytų gauti vieną ir kitą. Bet darbininkai, kurie keletas metų atgal uždabavo daug mažiau, ne kaip jie dabar uždabą, turėjo didelę priežastį būti neužganėdintais anų laikų uždabais ir daugeliu kitų dalykų.

Vienok jei unija jiems būtų neprigėlbėjus, jie turėtų dar ir šiandie tuos pačius uždabius.

Jie patys nieko nebutų padarę. Kiekvienas darbininkas, kuris skudėsi ant „bosų“, buvo pačiuje, kad jį pavarys nuo darbo, ir taip jie kentėjo nesiskųždami, kol neasirado unija, kuri juos išgelbėjo.

Viena pažymi pasekmė mūsų vientaučiams apleidusiems kietosios anglies unija, yra ta, kad juos pamazū pradeda niekinti ir skriausti bosai ir formonai. Tie žmonės zinodami, kad kas nepriguli prie unijos tai negali prie jos nė šauktis nors su juom ir blogiausiai bosai apseitų, pasinaudoja iš to tukstančiai būtų labai nesmagių mainieriams.

Mes tikimės, kad kelias ateinančias savaites mūsų vientaučiai, kietosios anglies mainieriai vėl jims skaitlingai atgal rašytis į uniją. Daugelis iš jų išstojo iš jos pernai, arba kad nereiktų mokėti į ją mėnesinių,

Vienok dabar unijos vyrai nutarė duoti mažumą laiko, kad jie užsimokėtų ir grįžtų prie unijos, o jeigu jie to nedarys, tai prigulinti prie unijos neapsijims su jais dirbti.

Jei šį planą gerai išpildytų, tai daugelis tautiečių netektų darbo. Daugelis unijos mainierių turi pasisamde neprigulinti prie unijos leberį, ir jei tas leberys negrįš prie unijos, jis gali netekti darbo. Daugelis unijos leberių dirba prie nepriguliacių prie unijos mainierių. Tie vėl jei neprisiraišys prie unijos, gali likti be bėlerių.

Dar beto, kiekvienas delegatas, kuris buvo ant konvencijos, Wilkes Barre, prizadėjo sugryžęs namon stengtie atsakančiai suorganizuot mainierius savo distrikte ir įtraukti į uniją kiekviena angliakasyklų darbininką, kuri tik galės.

Kaip mes jau daug sykių parodėmė, kad nėra geresnio apsisergėjimo mus vientaučiams, dirbantiems angliakasyklose, kaip prigulėjimas prie unijos. Jie negali rasti jokios kitos organizacijos, kuri nors arti tiek naudos jiems padarytų. Tas pasirodė praityje ir tas pasirodys ateinančiam laike, jei tik unija bus atsakančiai priremiama.

Mes meldžiame jų, jų pašių naudai, dabar pradėti remti uniją, nė biskį daugiau uevilkinant. Jie laikė apleidę uniją gana ilgą laiką. Jeigu jie ir toliau taip darys, jie pamatys, kad unija neteks pajiegos šelpti juos ir kad tas laikas ateis, jie teipgi atsiziūrės, kad aperatoriai stengsis numazinti jų mokesčių, blogai su jais apie, susiaurys jų liuosybę ir visokiais budais spans ir engs juos.

Nauji raštai.

„Pasaka apie carą Mikitą“. Pagal rusišką sutaisė A. K. Išleido L. V. S. 1907. Pusk. 46.

„Ko reikia valstiečiams“. Sutaisyta pagal rusišką. Išleido L. V. S. 1907. Pusk. 23.

„Žiburėlis“ Draugija šelpti mokslą einančius lietuvius ir lietuves (Ištatai). Draugijos bustas ir adresas: Vilnius, Zavalna, 13-4. Vilnius, 1907. Pusk. 7.

Patarimas surauktak-čiams.

Jei tavo, skaitytojai, kakta raukiasi nuo liudnumo, tai paklausyk ką rašo postas savo „piliozopiškai daktariškose eilėse“:

Nors labiausia bus kakta
Nuo liudnumo suraukta,
Tuo jį išsitaitys,
Jež kas DILGĖLEŠ skaitys.

Sitas geriausias vaistas nuo kaktos suraukimo kaštuoja tik 1 dolerį per metus, ir gaunate kas mėnuo šviežias „Dilgėles“ (neužilgo jos bus dikčiai padfintos). Tuojaus dėkit dolerį į registruotą laišką, arba išpikkit „Money Orderj“ ir siųskit šiuo adresu. „Dilgėles“, 1418 So. 2-nd str. Philadelphia, Pa.

Pajieszkojimai.

Pajieškau lietuvių gerai mokančio barzdas skusti. Darbas ant visados. Norenti, kreipkities ant šio adreso.

John Bernoth
105 Band st.
Elizabeth, Port. N.J.

Pajieškau savo brolio Juozo Zemantaucko. Suvalkų gubernijos, Vilkaviškio paviėto, parapijos Virbalio, kaimo Stanaičių. 7 metai kaip Amerikoje. Aš Ona Zemantaukiutė.

Adresas toks:

Juozas Szniipas
236 Popler st.
Wilkes-Barre, Pa.

Pajieškau savo dragą Antaną Jorgaitį, draugą ir Oną Pipenaičių. Turiu svarbų reikalą. Prašau atsižatkti an šio adreso:

Jonas Gribas,
P. O. Box 838,
Aberdeen, Wash.

„Dziennik Ludowy“

vienatinis lenkų darbininkų dienraštis, prekioja metams 3 dol., puosei metų 1,50. Adresuok: 627 Milwaukee ave. Chicago, Ill.

In 7 dienas per marias

Parduoda Laitvakortes, slunėtu plaugus ir daivernates į visas duls svieto. Parduodu Laitrodėlius, lencugėlius, Ziedus masinėliais gromėtomis drukuot \$1 iki \$100. G. J. JESZMANT,
171 N. Main st. PITTSBURGH, PA.

Plėšikai.

„Sutik drąsiai plėšiką ir neduok jam progos užpužti iš nežinių. — Tai yra patarimas „Medical Journal“ redaktoriaus, jo įžengtiniamo straipsnyje. Kiekviena liga yra plėšiku, visada yra gatava užpužti ant mūsų kūno, vienok geras atsargumas lengvai jai pasipriešys, neduos jai progos. Jis patėmys ypatingus priklumus, silpnumą, pagynimą, nupuolimą apetito, galvos skaudėjimą; jis nesijaus gerai. Tada tai laikas umai kambaryje, neperžengimas saikos rubežių valgyme ir gėryme ir retkartinis naudojimas Trinerio Amerikoniškojo Elikyro Karčiojo Vyno, geriausio augmeninio sustiprinančio vaisto, kiekviena padarys stiprių, sveiku ir linksmu. Zinoma, jog Trinerio Amerikoniškas Elikyras Karčiojo vyno turi specialią ypatingą aut silpno skilvio ir bejiegų žarnų, teip pat, jog jis sudrutina šiuos organus, įveda į atsakančią veikmę, jog jis išvalo kraują ir suteikia pajiegą kunui, jog jis padaro nervus ir raumenis stipriais, ir jog jis naudingas visokiuo e negromuliojime nes nagumuose. Gaunama aptiek re. Jos. Triner, 799 South Ashland Ave., Chicago, Ill.

Grycumas užtvirtintas U. S. Serial No.

GRAMATIKA
angliškos kalbos.

su ištariu kiekvieno angliško žodžio lietuviškai, kaip tai: *beast* (byst) *žvėris*; *eight* (ait) *aštuoni*; *eye* (ai) *akis* ir t. t.

174 psl., su prisiuntimu - \$1.25

Naujas Budas

išsimokėjimo gražiai lietuviškai rašyti, be pagalbos mokintojaus, 24 psl., su prisiuntimu 10 ct.

Pinigus reikia siųsti per „Money Order“ ant šio adreso:

Vaikų Draugas arba kaip išmokyti skaityti ir rašyti be mokintojo. 220 abrozėliai parodo žodžius druko ir gražaus rašto. Rašto žodžių yra 285. Pusk. 64. Su prisiuntimu 15c.

P. MIKOLAINIS,

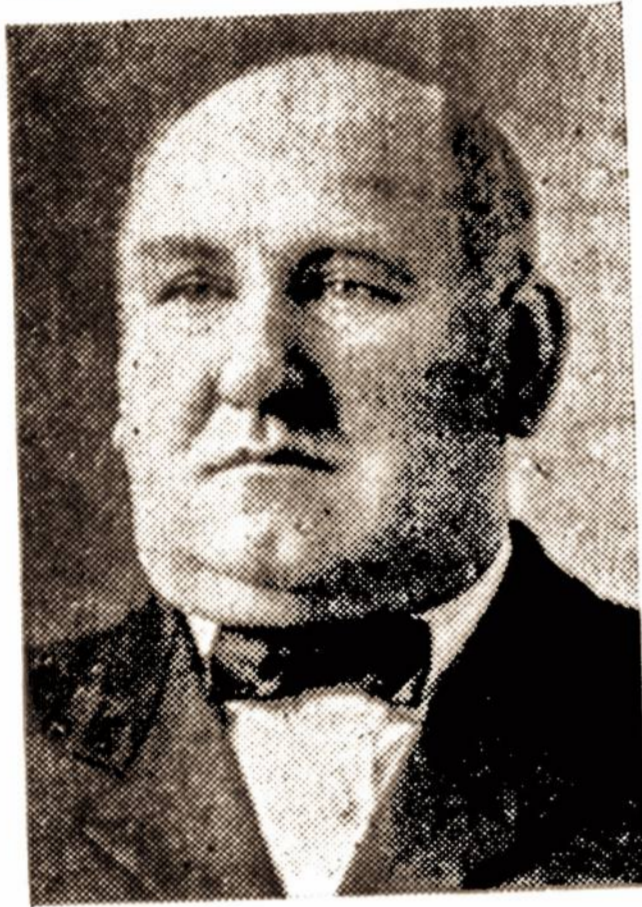
P. O. Box 62 New York City.

NAUJOS KNYGOS

gaunamos „Vienybės Lietuvninkų“ Redakcijoje.

Revoliucijos Dainos	10c
Vasaros Rytas	3c
Socijalistai ir Masonai	5c
Ar gali rinkti žmonės sau kunigus 10	
Papasakojimas iš Prancūzų revolucijos	12c
Kaip kunigas virto social-demokratu	7c
Vaina arba karė	5c

United Labor Partijos Kandidatai.

ANT SHERIFF
John Fallon
Iš Hanover Twp. Sąnarys National Board U. M. Workers of America

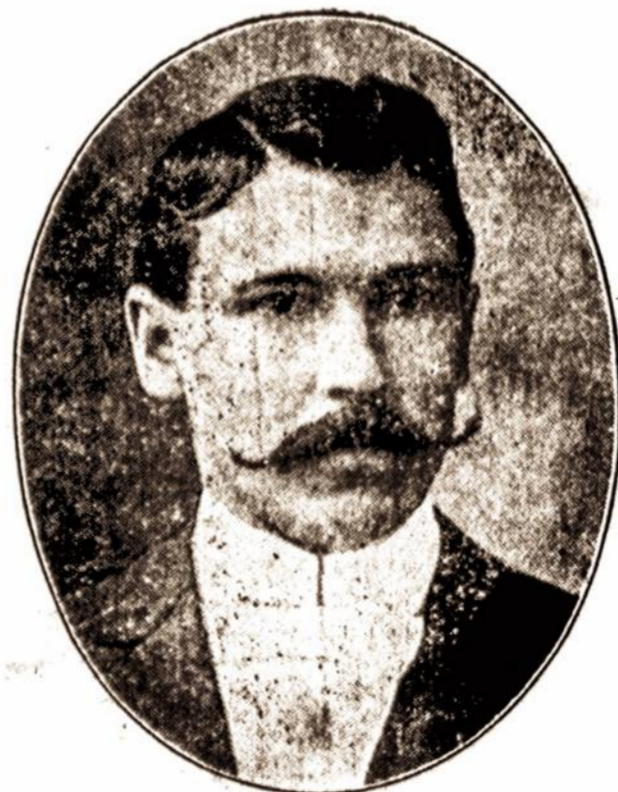
ANT SUDŽIOS
William H. Hines
Iš Wilkes-Barre, Pa.

ANT CONTROLLER
Morton E. Sanders
Iš Wyoming, Pa.
Agentas N. V. D. C. Carpenters and joiners

ANT CORONER
Dr. F. Krajewski
Iš Nanticoke, Pa.

ANT RECORDER
Francis J. McCanna
Ex sąnarys Letter Carriers Association iš Pittston, Pa.

ANT SURVEYOR
James Crockett
Iš Ross Twp.